

Jeyn
Ostin

Andisha va g'urur

YANGI ASR AVLODI
TOSHKENT
2016

UO‘K: 821.111-3

KBK: 84(4Ingl)

O-38

Ostin, Jeyn

Andisha va g‘urur. Jeyn Ostin / Rus tilidan Muhabbat Ismoilova tarjimasi. Mas‘ul muharrir Nusratullo Jumaxo‘ja. – T.: Yangi asr avlodi, 2016. – 404 bet.

ISBN 978-9943-27-716-8

Jeyn Ostin «Andisha va g‘urur» («Gordost i predubejdeniye») asarida qishloq dvoryanining qizi Elizabet Bennet bilan o‘zining kelib chiqishi, boyligi ila mag‘rur boy pomeshchikning o‘g‘li Fitsuilyam Darsi o‘rtasidagi sarguzashtlarni hikoya qiladi. Asar 1813-yilda nashr qilinib, adabiyot dunyosida katta shov-shuvga sabab bo‘ldi. Ushbu asar haqida o‘sha paytdagi «Britaniya tanqidchisi» jurnali shunday yozgan edi: «Asar shu paytgacha o‘quvchilar hukmiga havola qilingan bu turdagi hamma romanlardan yuqori turadi». Umid qilamizki, mazkur asar hurmatli o‘zbek kitobxonlariga ham manzur bo‘ladi.

UO‘K: 821.111-3

KBK: 84(4Ingl)

Rus tilidan
Muhabbat ISMOILOVA
tarjimasi

Mas‘ul muharrir:
Nusratullo JUMAXO‘JA,
filologiya fanlari doktori

Mazkur tarjima asar «Jahon adabiyoti» jurnalining
2014-yil 5-, 6-, 7-sonlarida chop etilgan.

ISBN 978-9943-27-716-8

© Jeyn Ostin, «Andisha va g‘urur». «Yangi asr avlodi», 2016-yil.

MUALLIF VA MUTARJIM HAQIDA SO‘Z

Jeyn Ostin ingliz adabiyotining yorqin namoyandalaridan biridir. Uning yozgan asarlari, oradan ikki asr o‘tib ketgan bo‘lishiga qaramay, hamon o‘z ijtimoiy-badiiy dolzarbligini yo‘qotmagan. Yozuvchining millatdoshlari va muxlislari hanuzgacha uni «Bizning Jeyn» deya faxr-u iftixor bilan tilga olishadi. Yozuvchining asarlari keng kitobxonlar ommasi tomonidan e‘tirof etilgan bo‘lib, ular mazmun va ifodasi hamda syujetining soddaligi, samimiyligi, qiziqarliligi, badiiy tilining latifligi bilan kitobxonlar qalbini o‘ziga rom etgan.

Rejissyorlar Jeyn Ostin asarlari asosida film suratga olishni o‘zlari uchun iftixor deb bilishadi. Tabiiyki, bu asarlar asosida yaratilgan filmlar kino san‘atining tabiat manzaralariga boy bo‘lish, asar yozilgan davrdagi kiyinish madaniyatini aks ettirish, milliy muomala madaniyati (etiketi)ni ifodalash, o‘sha davrdagi Angliya ruhini ko‘rsata olish kabi qator talablarga to‘la javob beradi. Ular yozuvchi asarlarining noodatij atmosferasini to‘liq ochib bera oladi.

Jeyn Ostin 1775-yil 16-dekabrda Xempshir graflikidagi Stiventon shaharchasida tug‘ilgan. Oiladagi sakkiz farzandning yettinchisi bo‘lgan. Ota-onasi o‘qimishli va keng dunyoqarashga ega insonlar bo‘lib, yosh Jeyn vaqti-vaqti bilan maktabga qatnagan bo‘lsa-da, asosiy ta‘limni uyida olgan.

Yozuvchining shaxs sifatida shakllanish jara-yonlari oilasidagi ma‘rifiy muhitda – kitoblar orasi-

da, kitoblar haqidagi suhbatlar mobaynida, o'qilgan asarlarning jo'shqin va taassurotlarga boy muhokamalari asnosida o'tadi. Yuqorida ta'kidlaganimizdek, Jeynning ota-onasi juda kitobsevar va ma'rifatparvar insonlar edilar. Shunday insonlar e'tibori va alohida tarbiyasi sabab o'laroq, yosh Jeyn juda erta ijod jarayoniga kirishadi, 14 yoshlaridanoq badiiy asarlar yozishni boshlaydi. Uning ijodi haqida tadqiqot olib borgan olimlar Jeyn Ostinning yozuvchilik faoliyatini ikki davrga bo'lib o'rganishadi:

1. Yozuvchi ijodining ilk davrida yozilgan asarlar: «Hissiyot va hissiyotga berilish» («Чувство и чувствительность»), «Andisha va g'urur» («Гордость и предубеждение») va «Nortenger abbatligi» («Нортенггерское аббатство»).

2. Yozuvchining yetuklik davrida yozgan asarlari: «Mensfild-park», «Emma» va «Idrok asoslari» («Доводы рассудка»).

Jeyn Ostin o'z asarlarini yozuvchining vazifalari to'g'risidagi tasavvurlari va qat'iy prinsiplaridan kelib chiqib, faqat o'zining hayotiy tajribalaridan bilganlarigagina asoslanib yozadi.

Yozuvchi «Andisha va g'urur» («Гордость и предубеждение») asarida qishloq dvoryanining qizi Elizabet Bennet bilan o'zining kelib chiqishi, boyligi ila mag'rur boy pomeshchikning o'g'li Fitsuilyam Darsi o'rtasidagi sarguzashtlarni hikoya qiladi. Asar 1813-yilda nashr qilinib, adabiyot dunyosida katta shov-shuvga sabab bo'ldi. Ushbu asar haqida o'sha paytdagi «Britaniya tanqidchisi» jurnali shunday yozgan edi: «Ushbu asar shu paytgacha o'quvchilar hukmiga havola qilingan bu turdagi hamma romanlardan yuqori turadi». Umid qilamizki, mazkur asar hurmatli o'zbek kitobxonlariga ham manzur bo'ladi.

Asarning tarjimoni haqida ikki og'iz so'z. Tarjimon Muhabbat Ismoilova 1951-yilda Toshkent shahrida

tugʻilgan. U 1969–1974-yillar davomida Toshkent Davlat Chet tillar institutining ingliz filologiyasi fakultetida tahsil olgan. 1976-yildan 1985-yilgacha shu institutda ingliz tili oʻqituvchisi boʻlib ishlagan. 1987-yildan 1997-yilgacha Toshkentdagi 48-umumtaʼlim oʻrta maktabining rus sinflarida oʻzbek va ingliz tillaridan dars bergan. 1997-yildan shu kungacha TTESI qoshidagi akademik litseyda katta oʻqituvchi lavozimida ishlab, yoshlarga ingliz tilidan saboq berib kelmoqda.

Muhabbat Ismoilovning oilasida koʻptillilik, ayniqsa, ingliz tilida soʻzlashish muhiti muhayyo edi. Bunga uning umr yoʻldoshi, oʻz sohasining atoqli tilshunos allomasi, Oʻzbekiston Davlat Jahon tillari universiteti rektori lavozimida faoliyat yuritgan Abdulla Ismoilovning ingliz tili va adabiyotining noyob mutaxassisligi hamda ijodga xayrixoh oliyjanob inson ekanligi sharoit yaratgan edi. Bevosita ingliz tilidan oʻzbek tiliga badiiy tarjima bilan shugʻullanish bu insonlarning orzulari edi.

Muhabbat Ismoilova badiiy tarjima bilan keyingi yillarda jiddiy shugʻullana boshladi. 2009-yili «Jahon adabiyoti» jurnalining may oyi sonida Agata Kristining «Tikuvchining xatosi», «Ustasi farang oʻgʻrilar» hikoyalari, 2010-yilda «Oʻzbekiston matbuoti» jurnalining 1- va 2-sonlarida yuqoridagi yozuvchining «Klapamlik oshpazning yoʻqolishi», 2010-yilda «Aʼlo kayfiyat» jurnalining 10-sonida ingliz yozuvchisi Jerom K. Jeromning «Missis Kornerning pushaymoni» hikoyalari tarjimalari bosib chiqarilgani tarjimon ijodiy tajribasining dastlabki natijalaridir. Jahonga mashhur ingliz adibasi Jeyn Ostinning «Andisha va gʻurur» asari tarjimonimiz qoʻl urgan birinchi yirik asardir. Shuning uchun tarjimada uchrashi mumkin boʻlgan xato va kamchiliklar uchun ziyrak

o'quvchilarimizdan oldindan uzr so'raymiz. O'ylaymizki, tarjimonimizning badiiy uslubi va mahorati asardan-asarga tobora sayqal topib boradi hamda o'zbek kitobxonlarini hali dunyo adabiyotining ko'p nodir namunalaridan bahramand etadi.

Nusratullo JUMAXO'JA,
filologiya fanlari doktori

Birinchi bo'lim

***Ushbu mehnat mahsulini
bir ayol erishishi mumkin
bo'lganchalik ham baxt
bergan, ham taxt bergan
farzandlarim otasiga
bag'ishlayman.***

Tarjimon

I bob

Qo'lida puli bor balog'atga yetgan har bir yigit o'ziga qalliq topishi kerakligi hammaga ma'lum. Agar shunday odam yangi joyga ko'chib keladigan bo'lsa, hali hech kim uning rejalaridan xabardor bo'lmay turiboq, yuqoridagi haqiqat uning yaqin-atrofiga yashaydigan qo'shnilarining es-hushini shunchalik egallab oladiki, unga shu zahotiyuq atrofdagi birorta qo'shning qizi uchun qonuniy o'lja, deb qaray boshlashadi.

– Azizim mister Bennet, – dedi bir kuni missis Bennet eriga, – Nezerfild park endi axiri bo'sh turmasligini eshitdingizmi?

Mister Bennet hech narsadan xabari yo'qligini aytdi.

– Lekin shundaymish, – davom etdi ayol. – Bu yangilikni hozirgina missis Long kirib aytdi.

Mister Bennet indamadi.

– Yangi qo'shnimiz kim ekanligini bilishni xohlaysizmi? – sabrsizlik bilan yana so'radi xotini.

– Agar shuni menga juda aytgingiz kelayotgan bo'lsa, unda eshitishga tayyorman.

– Unda eshiting, azizim, – davom etdi missis Bennet. – Missis Longning aytishicha, Nezerfildni shimoliy angliyalik juda ham boy bir yigit ijaraga olganmish. Dushanba kuni u to'rtta otga qo'shilgan karetada kelib

pomestyeni ko'ribdi va joy unga shunaqa yoqib ketib-diki, o'sha zahotiy oq mister Morris bilan ijara haqida kelishib olibdi. O'sha yigit Mixaylovo kunigacha ko'chib kelmoqchi emish, kelasi haftaning oxirlarida esa xizmatkorlaridan kimdir kelarkan.

– O'sha yigitning ismi nima ekan?

– Mister Bingli.

– Uylangan ekanmi yoki bo'ydoqmi?

– Bo'ydoq, azizim, hamma gap shunda-da – bo'ydoq! Yiliga to'rt yoki besh ming daromad topadigan bo'ydoq! Bizning qizlarimiz uchun juda ham qulay imkoniyat-a?!

– Qanaqasiga? Buning bizga nima aloqasi bor?

– Azizim mister Bennet, – dedi missis Bennet, – bugun sizni tushunib bo'lmayapti. Men u yigitning qizlarimizdan biriga uylanishi mumkinligini nazarda tutayotganimni albatta tushunayotgan bo'lsangiz kerak.

– Hm-m, uning rejalari shunday ekanmi?

– Rejalari! Ba'zan juda gapirib qo'yasiz-da! Lekin axir, u qizlarimizdan birini sevib qolishi mumkin-ku! Shuning uchun u bu yerga ko'chib kelishi bilan siz, albatta, unikiga tashrif buyurishingiz kerak.

– Ochig'ini aytsam, men buning uchun yetarli asos ko'rmayapman. Siz o'zingiz qizlar bilan bora qoling. Yoki undan ham yaxshisi – ularning o'zini yubora qoling. Bo'lmasa u yana sizning o'zingizni yoqtirib qolib o'tirmasin, axir siz o'zingiz ham chiroyda qizlarimizdan qolishmaysiz-ku!

– Azizim, meni maqtab yubordingiz. Chindan ham, qachonlardir men ham kelishgangina edim. Afsuski, hozir o'zimni go'zallar qatoriga qo'sha olmayman. Beshta bo'yi yetgan qizi bor ayol o'zining chiroyi to'g'risida o'ylashga ham vaqti bo'lmaydi.

– Bu yoshda, odatda, ayollarda ular bosh qotirishi mumkin bo'lganchalik go'zallik qolmasa ham kerak.

– Lekin azizim, baribir, mister Bingli bu yerda paydo bo'lishi bilan siz unikiga tashrif buyurishingiz kerak.

– Bunday qilmasam kerak.

– Axir, qizlarimiz haqida o'ylasangiz-chi! Tasavvur qiling-a, ularning biridan qutulgan bo'lamiz! Mana ko'rasiz, ser Uilyam bilan ledi Lukas Nezerfeldga yugurib kelishadi. Nima uchun deb o'ylaysiz? Albatta qizlari Sharlottani deb! Bilasiz-ku, odatda ular begonalarnikiga bekorga borib yurishni ko'p ham yoqtirishmaydi. Nima bo'lsa ham siz u yerga, albatta, borib kelishingiz kerak bo'ladi – axir biz o'zimizcha bora olmaymiz-ku!

– Juda nozik tabiatsiz-da. Menimcha, mister Bingli sizlar bilan ko'rishganidan xursand bo'lsa kerak. Xohlaysizmi, men eng yoqtirgan qizimizni unga turmushga berishimizni va'da qilib xat yozib, sizdan berib yuboraman? Albatta, kichkintoyim Lizzi haqida ikki og'iz yaxshi gap qo'shib qo'yishim ham kerak bo'ladi.

– Bunday qilmassiz deb umid qilaman. Lizzining boshqa qizlaringizdan ortiq joyi yo'q. U Jeynchalik chiroyli ham emas va Lidiyachalik ko'ngilchan ham emas. Lekin siz har doim uni ortiqroq deb hisoblaysiz!

– Mening qizlarimdan birortasi ham biror narsada ajralib turmaydi, – javob berdi mister Bennet. – Ularning bari bu yoshdagi hamma qizlardek tentak va omi. Shunchaki Lizzi o'zining opa-singillaridan ko'ra ma'niliroq.

– Mister Bennet, qanday qilib siz o'z qizlaringizni shunday deb haqorat qilyapsiz? Mening jahlimni chiqarish sizga yoqadi-a? Albatta, mening asablarim bilan siz boshingizni qotirarmidingiz?

– Azizam, siz yanglishyapsiz. Men asablaringiz bilan hisoblashishga o'rganib qolganman. Axir ular mening eski do'stlarim-ku – siz yigirma yildan beri menga ular haqida gapirib kelyapsiz.

– Oh, mening qanchalik azob chekishimni siz tasavvur ham qila olmaysiz.

Bu tanishuv parchasidir. Asarning to'liq versiyasi
<https://kitobxon.com/uz/asar/4133> saytida.

Бу танишув парчасидир. Асарнинг тўлиқ версияси
<https://kitobxon.com/uz/asar/4133> сайтида.

Это был ознакомительный отрывок. Полную версию
можно найти на сайте
<https://kitobxon.com/ru/asar/4133>